

педагогічне застосування паспорту здоров'я спричинилося до формування мотиваційної структури діяльності учнів, спрямованої у першу чергу, на здоровий спосіб життя і здоров'я.

Таким чином, проведений педагогічний експеримент підтвердив сформульовані нами гіпотетичні припущення про необхідність формування мотивації у руховій активності, її підсилення за допомогою визначення та порівняння тестових показників, а також на підставі параметрів контролю, індивідуального, диференційованого підходу у вирішенні такої складної соціально-педагогічної проблеми, якою безумовно є процес формування здорового способу життя школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Завацький В.І. *Фізіологічна характеристика розвитку організму школярів.* – Луцьк: Надстир'я, 1994. – 146 с.
2. Куц О.С. *Организационно-методические основы физкультурно-оздоровительной работы со школьниками, проживающими в условиях повышенной радиоактивности: Автореф. дис. докт. пед. наук.* – К. 1997. – 24 с.
3. Чижик В.В. *Здоров'я і працездатність підлітків в умовах радіоактивного забруднення // Актуальні проблеми фізкультурно-спортивних багатоборств України: 36. матеріалів науково-методичної конференції.* – Луцьк, 1993. – С.44-45.

Summary

The article deals with elaborating theoretical and practical aspects of pupils' healthy mode of life, which live in the radiation polluted areas. The effectiveness of the methodology was tested experimentally. The author comes to the conclusion that the methodology can realize the individual approach in planning and checking the pupils' activities.

The application of these methodologies results in motivating pupils' activities, which provide the healthy mode of live.

ЗАЦІКАВЛЕННЯ РУХОВОЮ АКТИВНІСТЮ УЧНІВ 8-ГО КЛАСУ МІСЬКИХ ТА СІЛЬСЬКИХ СЕРЕДНІХ ШКІЛ

ZAINTERESOWANIA AKTYWNOŚCIĄ RUCHOWĄ UCZNIÓW VIII KLAS SZKÓŁ PODSTAWOWYCH MIAST I WSI

АНЖЕЙ РОКИТА, ТАДЕУШ ЖЕПА, ЕДВАРД СУПЕРЛЯК
ANDRZEJ ROKITA, TADEUSZ RZEPA, EDWARD SUPERLAK

Академія фізичного виховання, Вроцлав, Польща
Akademia wychowania fizycznego Wroclaw, Polska

Proces wychowania fizycznego jest intencjonalnym, zioionym, wieloaspektowym, wieloletnim systemem oddziaływac wychowawczych, majacych na celu przygotowanie miodziei do aktywnego uczestnictwa w kulturze fizycznej. Wydaje sik, ie aby to osiagnac, naleiy ksztaitowac postawy oraz uswiadamiac sobie, w jaki sposyb i w jakich warunkach moia intencjonalnie wpiywac na sferk kierunkowych dyspozycji osobowosciowych wychowankyw.

Jak wykazal Rokita (1997) – przeprowadzajac dwuletni eksperyment pedagogiczny w szkole ponadpodstawowej, ktorego celem byla zmiana postaw wobec kultury fizycznej uczniow – istnieje mozliwosc systemowego planowania zajec dydaktycznych z wychowania fizycznego. Jednym z zadan nauczycieli (zgodnie z zalozeniami eksperymentu) bylo diagnozowanie zainteresowan aktywnoscia ruchowa uczniow w celu tworzenia wspolnego (nauczyciela z uczniami) obiektywnego budzetu godzin. Dla potrzeb eksperymentu (i nie tylko) stworzono (wspolnie z pracownikami Instytutu Matematyki Politechniki Wroclawskiej) wzory matematyczne niezbedne dla wyliczenia liczby godzin przeznaczonych na realizacje poszczegolnych zainteresowan aktywnoscia ruchowa uczniow (Rokita 1997; 1998).

Wyniki, jakie uzyskal Rokita (1997) – zmiana postaw wobec kultury fizycznej, brak absencji uczniow na lekcjach wychowania fizycznego, dodatkowa, pozaszkolna, systematyczna aktywnosc mlodziezy w dziedzinie kultury fizycznej – pozwalaja sadzic, iz przyjetu kierunek dzialan (tworzenie wspolnych - nauczyciela z uczniami programow wychowania fizycznego, ktorego celem jest zaspokojenie zainteresowan uczniow) bedzie jednym z podstawowych czynnosci wspolczesnego nauczyciela wychowania fizycznego.

Na podstawie doniesien literaturowych z dziedziny dydaktyki wychowania fizycznego (Frömel K., Powolny L., Ludva P. 1996; Frömel K., Formánková S., Bartoszewicz R., Koszczyk T. 1996; Nowocień J. 1993; Rokita A. 1995;

1997; 1998; Strzyzewski S., Górna K. 1989) przyjęto, że zainteresowania aktywnością ruchową uczniów szkół wiejskich i miejskich oraz zainteresowania dziewcząt i chłopców są różne. W celu weryfikacji postawionych hipotez postanowiono odpowiedzieć na następujące pytania badawcze:

1. Jakimi formami aktywności ruchowej interesują się uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych w mieście ?
2. Jakimi formami aktywności ruchowej interesują się uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych na wsi ?
3. Jakimi formami aktywności ruchowej interesują się chłopcy uczęszczający do szkół podstawowych w mieście ?
4. Jakimi formami aktywności ruchowej interesują się chłopcy uczęszczający do szkół podstawowych na wsi ?
5. Jakimi formami aktywności ruchowej interesują się dziewczęta uczęszczające do szkół podstawowych w mieście ?
6. Jakimi formami aktywności ruchowej interesują się dziewczęta uczęszczające do szkół podstawowych na wsi ?

W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego posługując się techniką ankiety nt „Moje ulubione formy aktywności ruchowej, których chciałbym uczyć się na lekcjach wychowania fizycznego” (Rokita, 1997). Materiał badawczy stanowił 175 uczniów (87 chłopców, 88 dziewcząt) z osmiu klas szkoły podstawowych Polski południowo – zachodniej. Zdiagnozowano zainteresowania uczniów VIII klas dwóch szkół miejskich: Szkoły Podstawowej nr 1 w Woiczynie – 30 chłopców, 22 dziewcząt jak również Szkoły Podstawowej nr 2 w Woiczynie – 19 chłopców, 22 dziewcząt oraz dwóch szkół wiejskich: Szkoły Podstawowej w Murowie – 17 chłopców, 24 dziewcząt oraz Szkoły Podstawowej w Zastrużu – 21 chłopców, 20 dziewcząt. Średnia wieku badanych uczniów wynosiła 14 lat i dwa miesiące.

Analizę zainteresowań aktywnością ruchową uczniów klas VIII szkoły podstawowych przeprowadzono na podstawie uzyskanych danych z badań ankietowych 175 uczniów. Największym zainteresowaniem cieszyli się wśród nich piwikanie oraz koszykówka. Prawie 90% badanych dziewcząt z miasta i 63% ze wsi oraz ponad połowa badanych chłopców z miasta oraz ze wsi Murów, chciałaby realizować piwikanie na lekcjach wychowania fizycznego. Najmniejszą popularnością wśród badanych (bez względu na miejscowość) cieszyli się ringo oraz inne nie wymienione w ankiecie formy aktywności ruchowej (tabela 1).

Testem χ^2 – kwadrat weryfikowano hipotezę o niezależności zainteresowań aktywnością ruchową uczniów szkół podstawowych od poci (osobno dla uczniów z miasta oraz ze wsi). Okazało się, że na poziomie istotności $\alpha = 0,05$ pięć uczniów z miasta miało wpływ na wybór 7 form aktywności ruchowej (piłki nożnej, piwikania, iływiarstwa, gimnastyki, tańca towarzyskiego, kulturystyki oraz kolarstwa), natomiast nie miało wpływu na wybór 14 pozostałych. Okazało się również, że pięć uczniów ze wsi miało wpływ na wybór 7 (innych) form aktywności ruchowej (piłki nożnej oraz iływiarstwa – podobnie jak dla uczniów z miasta – jak również lekkoatletyki, tenisa stołowego, badmintonu, wrotkarstwa, iucznictwa), natomiast nie miało wpływu na wybór 14 pozostałych.

Interesującym wydawało się zbadanie hipotezy o niezależności zainteresowań uczniów od miejsca zamieszkania. Okazało się, że na tym samym poziomie istotności ($\alpha = 0,05$) miejsce zamieszkania miało wpływ na wybór 4 form aktywności ruchowej (piłki siatkowej, piłki ręcznej, lekkoatletyki, iucznictwa), natomiast nie miało wpływu na wybór 17 pozostałych. Dlatego też, dalsza analiza przeprowadzono w rozbięciu na miejsce zamieszkania oraz grup dziewcząt i chłopców.

Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów szkół podstawowych z miasta

Największym zainteresowaniem wśród dziewcząt z miasta cieszyli się piwikanie (95% oraz 80%) jak również koszykówka (77%; 68%) i taniec towarzyski (55%; 62%). Najmniej uczennie uczących się w mieście opowiedziało się za kulturystyką (0% i 3%) lekkoatletyką (0%; 4%), piłką nożną (5%; 4%). Żadna z badanych dziewcząt (wypełniając ankietę) nie zaproponowała innych form aktywności ruchowej, których chciałaby się uczyć na lekcjach wychowania fizycznego. Wśród chłopców z miasta największym zainteresowaniem cieszyli się koszykówka (77% i 70%) oraz piwikanie (63%; 65%), natomiast najmniejszym iucznictwo (0% i 4%), iływiarstwo (3%; 5%) oraz ringo i jeździectwo (tabela 1).

Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów szkół podstawowych ze wsi

Największym zainteresowaniem w badanej grupie dziewcząt cieszyli się koszykówka (63% i 71%), piwikanie (63%; 63%) oraz piłka siatkowa (50%; 50), natomiast najmniejszym ringo (0% i 3%), iucznictwo (4% i 7%), kulturystyka (0%; 10%). Wśród chłopców ze wsi największym zainteresowaniem cieszyli się piłka nożna (76% i 81%), koszykówka oraz piwikanie (podobnie jak u uczniów z miasta – w granicach od 63 do 81%). Najmniejszym zainteresowaniem aktywnością ruchową w badanej grupie chłopców cieszyli się wrotkarstwo (0% i 9%), ringo (6%; 9%) oraz taniec towarzyski (tabela 1).

Tabala 1. Zainteresowania aktywnoscia ruchowa uczniow VIII klas szki podstawowych miast i wsi (w %)

Formy aktywnosci Ruchowej	Miasto				Wies			
	Wolczyn SP nr 1		Wolczyn SP nr 2		Murów SP		Zastruze SP	
	Chlopcy	dziewczeta	chlopcy	dziewczeta	chlopcy	dziewczeta	chlopcy	dziewczeta
Pilka nozna	60	5	65	4	76	42	81	60
Koszykówka	77	77	70	68	59	63	54	71
Pilka siatkowa	27	50	20	56	59	50	22	50
Pilka ręczna	13	23	10	20	0	4	31	60
Pływanie	63	95	65	80	53	63	32	63
Łyżwiarstwo	3	32	5	34	0	38	22	53
Gimnastyka	10	36	10	32	12	29	13	35
Lekkoatletyka	10	0	16	4	47	4	13	32
Narciarstwo	13	9	12	10	6	4	31	50
Tenis stołowy	20	18	22	22	47	17	63	35
Tenis ziemny	23	27	26	24	12	13	22	32
Jezdźiectwo	7	23	5	20	6	0	13	25
Badminton	23	14	24	18	0	42	13	32
Ringo	3	9	5	10	6	0	9	3
Wrotkarstwo	20	5	28	8	0	46	9	18
Taniec towarzyski	10	55	7	62	6	17	9	28
Kulturystyka	27	0	23	3	12	0	13	10
Judo – karate	27	14	29	18	24	42	31	17
Kolarstwo	30	5	26	7	6	21	27	21
Łuczniectwo	0	0	4	0	29	4	13	7
Inne	13	0	12	5	6	0	9	7

PISMIENNICTWO:

1. Frömel K., Formánková S., Bartoszewicz R., Koszczyc T. (1996), *Sportovní zájmy žáků wrocławského a olomouckého regionu z hlediska pojetí školní tělesné výchovy*, [w:] *Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej*, PTNKF, AWF w Katowicach.
2. Frömel K., Powolny L., Ludva P. (1996), *Struktura sportovních zájmů v olomouckém a katowickém regionu z hlediska profesní přípravy učitelů tělesné výchovy*, [w:] *Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej*, PTNKF, AWF w Katowicach.
3. Nowocień J. (1993), *Sport i olimpiizm w świadomości uczniów szkół podstawowych i średnich*, [w:] *Przeglądowa konferencja naukowa*, AWF '92, Warszawa.
4. Rokita A. (1995), *Zainteresowania uczniów liceów ogólnokształcących zespołowymi grami sportowymi*, [w:] *Zespołowe gry sportowe w wychowaniu fizycznym i sporcie*, III Konferencja Naukowo-Metodyczna, Wrocław 20-21 X 1994.
5. Rokita A. (1997), *Zainteresowania formami aktywności ruchowej, a postawa wobec kultury fizycznej uczniów szkół ponadpodstawowych*, AWF Wrocław, praca doktorska.
6. Rokita A. (1998), *Zainteresowania uczniów szkół ponadpodstawowych formami aktywności ruchowej, a planowanie zajęć dydaktycznych z wychowania fizycznego* [w:] *Lekcja wychowania fizycznego*, AWF Poznań.
7. Strzyzewski S., Górna K. (1989), *Lekcje wychowania fizycznego i sport w opinii uczniów i uczennic*, AWF Katowice.

PUPILS INTEREST IN MOTORIAL ACTIVITY OF THE VIII FORM ELEMENTARY SCHOOL – TOWNS AND VILLAGE

ANDRZEJ ROKITA, TADEUSZ RZEPA, EDWARD SUPERLAK

Academy of Physical Education Wrocław, Poland

Key words: pupils interest in motorial activity, elementary school

The aim of my research was to find answer for several question. First of all, What sorts of forms motorial activity are pupil interested in Elementary School – VIII form ? Are pupils (girls and boys) interested in different motorial activity ? Are pupils (girls and boys) who comes from different places (towns and village) interested in different forms motorial activity? In this aim I have surveyed 175 pupils. who comes from towns and villeges. The subject in inquiry which I used was: My the best fovourite forms motorial activity, which I would like to learn during the physical education (Rokita 1997).

СПОРТИВНІ ІГРИ В НАВЧАЛЬНІЙ ПРОГРАМІ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ 5-9 КЛАСІВ

АНДРІЙ КОЦУР

Зборівська гімназія №1

У державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття») підкреслюється, що одним із основних шляхів реформування виховання є впровадження нових підходів, виховних систем, форм і методів виховання які відповідали б потребам розвитку особистості, сприяли розкриттю її талантів, духовно-емоційних, розумових і фізичних здібностей [1].

Заняття фізичною культурою відіграють важливу роль у підготовці всебічнорозвиненої молоді людини, здатної працювати в різних галузях народного господарства. В Концепції національного виховання, схваленої Всеукраїнською педагогічною радою 30 червня 1994 р. зазначено, що фізична культура є невід'ємним елементом загальної культури особистості, а повноцінний фізичний розвиток особистості, сформованість її фізичних здібностей, зміцнення здоров'я, гармонії тіла і духу, людини і природи є основою фізичного виховання [1].

Для розв'язання цих завдань у загально-освітніх школах користуються Програмами для загальноосвітніх навчальних закладів з фізичної культури, рекомендованими Міністерством освіти України.

Важливу частину програмного матеріалу становлять спортивні ігри.

Мета роботи - дослідити зміни співвідношення спортивних ігор до інших розділів програмного матеріалу 5-9 класів, оскільки комплексні програми з фізичної культури складають цілісну систему.

Проводячи дослідження ми аналізували програми 1972 р., 1977 р., 1993 р., 1998 р., де визначали кількість годин, що припадають на вивчення спортивних ігор у співвідношенні до загальної кількості годин, виділеної для вибраного класу.